

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/6646-1

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkjje nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre	23/2026	15.06.2026

Revidering av delegeringsreglement for Børgefjell nasjonalparkstyre

Forvalters tilrådning:

1. Børgefjell nasjonalparkstyre opphever delegeringen av myndighet vedtatt i sak 14/2014 i møte 28.05.2014.

2. Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende delegeringsreglement for Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde:

Delegert nasjonalparkforvalter

Forskrift om Børgefjell nasjonalpark:

§ 3, punkt 2.3 b

§ 3, punkt 6.3 a, b, c innenfor rammene av vedtatte retningslinjer for motorisert ferdsel

§ 3, punkt h

Forskrift om Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde:

§ 3, punkt 6.3 a på snødekt mark innenfor rammene av vedtatte retningslinjer for motorisert ferdsel

Delegering etter naturmangfoldloven § 48

- for dispensasjon fra verneforskriften i forbindelse med skadefelling av fredet rovvilt (bjørn, ulv, jerv, gaupe og kongeørn), forutsatt at Statsforvalteren eller Miljødirektoratet har gitt tillatelse til uttak etter rovviltforskriftens bestemmelser
- for dispensasjon fra verneforskriften i forbindelse med lisensfelling, forutsatt at slik felling er åpnet gjennom kvote fastsatt av overordnet myndighet
- for dispensasjon fra verneforskriften for motorferdsel som er nødvendig for gjennomføring av skadefelling, forutsatt at slik bruk er tillatt av Statsforvalteren eller Miljødirektoratet i vedtak om skadefelling

Oppfølging av ulovlige forhold

Nasjonalparkforvalter delegeres myndighet til å melde inn saker til Miljødirektoratet for vurdering av overtredelsesgebyr, i tråd med gjeldende regelverk og rutiner som beskrevet i saksframlegget.

Annet

1. Klagesaker på vedtak fattet i medhold av denne delegeringen behandles av nasjonalparkstyret.

2. Nasjonalparkstyret kan gi nærmere rammer og retningslinjer for praktisering av delegeringen.
3. Vedtak fattet av arbeidsutvalg og nasjonalparkforvalter legges fram som referatsaker for nasjonalparkstyret.

Begrunnelse:

Gjeldende delegeringsreglement er fra 2014 og er ikke fullt ut tilpasset dagens regelverk og forvaltningspraksis. Det foreslås derfor å oppheve tidligere vedtak og fastsette en oppdatert og samlet delegering. Hovedtrekkene videreføres, samtidig som det gjøres nødvendige tilpasninger. Dette gjelder særlig delegering av myndighet i saker om skadefelling, lisensfelling og oppfølging av ulovlige forhold. Den foreslåtte delegeringen vil bidra til en mer effektiv og hensiktsmessig forvaltning, samtidig som nasjonalparkstyrets overordnede ansvar opprettholdes.

Hjemmelsgrunnlag

Vedtekter for nasjonalpark-/verneområdestyrer oppnevnt i medhold av naturmangfoldloven § 62

Saksopplysninger

Saken gjelder revisjon av delegeringsreglementet for Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde. Gjeldende delegering er fra 2014 og er ikke fullt ut tilpasset dagens regelverk og forvaltningspraksis. Formålet med revisjonen er å sikre en tydelig, effektiv og oppdatert forvaltning.

Nasjonalparkstyret fikk ved opprettelsen i 2013 delegert forvaltningsmyndighet fra Miljødirektoratet. Delegeringen omfattet myndighet etter verneforskriftene for de aktuelle områdene, samt enkelte bestemmelser i naturmangfoldloven. For å sikre en hensiktsmessig saksbehandling ble deler av denne myndigheten delegert videre til arbeidsutvalget og nasjonalparkforvalter. Omfanget av delegeringen ble samlet og tydeliggjort i vedtaket fra 2014.

Siden den tid har både regelverk og forvaltningspraksis utviklet seg. Det er i dag større forventninger til aktiv oppfølging av saker og til rask og effektiv saksbehandling, særlig i saker som oppstår med kort varsel eller krever tett koordinering med andre myndigheter.

Når det gjelder delegering av de ulike bestemmelsene i verneforskriftene, er det foreslått justeringer basert på opparbeidet forvaltningspraksis. Ved utarbeidelsen av delegeringsreglementet i 2014 forelå det begrenset kunnskap om saksmengde og saksområder, utover det Fylkesmannen kunne bidra med av erfaring. Etter mer enn 12 års virksomhet foreligger det nå tilstrekkelig erfaring til å vurdere hvilke bestemmelser det er hensiktsmessig å delegere til nasjonalparkforvalter, og hvilke som bør ligge til nasjonalparkstyret.

På denne bakgrunn er det foreslått enkelte justeringer, blant annet ved å tilbakeføre myndighet til nasjonalparkstyret på utvalgte områder, slik at delegeringen bedre samsvarer med etablert forvaltningspraksis.

Det bemerkes også at enkelte av forskriftspunktene i liten grad er relevante i dagens situasjon. Eksempler er muligheten for å gi tillatelse til aktiviteter knyttet til Nye Børgefjellskolen, som ikke lenger har virksomhet i området. Tilsvarende gjelder bestemmelsen om beiting med utgangspunkt i geitsetra i Simskardet, da det ikke lenger er aktiv geitedrift i området og setra er solgt. Adgangen til å gi tillatelse til utsetting av fisk anses også som uaktuell etter dagens forvaltningspraksis. Slike bestemmelser foreslås derfor lagt til nasjonalparkstyret som beslutningsmyndighet.

Et hovedgrep i revisjonen er å gi nasjonalparkforvalter myndighet etter naturmangfoldloven § 48 i saker som gjelder skadefelling og lisensfelling. Slike saker har ofte korte tidsfrister og forutsetter raske avklaringer. Samtidig krever de tett samarbeid med Statsforvalteren, Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn. Delegering til forvalter vil derfor legge til rette for en mer effektiv og praktisk håndtering.

Forvalters myndighet i skadefellingssaker er avgrenset til tilfeller der Statsforvalteren eller Miljødirektoratet har gitt selve tillatelsen til uttak. Tilsvarende gjelder for lisensfelling der myndigheten er delegert til nasjonalparkstyret. Det er samtidig nødvendig at forvalter kan fatte vedtak om motorferdsel som er en forutsetning for gjennomføring av slike tiltak.

Det foreslås også å tydeliggjøre forvalterens rolle i oppfølging av ulovlige forhold. Overtredelsesgebyr er etablert som en reaksjonsform for mindre alvorlige overtredelser og utgjør et alternativ til politianmeldelse. Miljødirektoratet har myndighet til å ilegge slike gebyrer, mens lokal forvaltning har en viktig rolle i å avdekke overtredelser og oversende aktuelle saker.

For å sikre effektiv oppfølging foreslås det at nasjonalparkforvalter gis myndighet til å melde inn slike saker. Dette vil bidra til raskere saksbehandling og bedre ressursutnyttelse. Forvalter vil følge etablerte rutiner, der saken først vurderes faglig, deretter avklares med Miljødirektoratet, før den eventuelt oversendes med nødvendig dokumentasjon.

Samlet sett innebærer revisjonen mindre justeringer av gjeldende delegering, kombinert med nødvendige presiseringer og tilpasninger. Endringene legger til rette for en mer effektiv og tidsriktig forvaltning, samtidig som nasjonalparkstyrets overordnede rolle og ansvar videreføres.

Vedlegg:

- Vedlegg – Samlet oversikt over utkast til revidert myndighetsfordeling
- Styresak 14/2014 - saksframlegg delegering av forvaltningsmyndighet for Børgefjell/Byrkjien nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde til arbeidsutvalg og nasjonalparkforvalter.
- Skadefelling og lisensfelling i verneområder - Rundskriv fra Miljødirektoratet
- Brev av 15.04.2026 fra Miljødirektoratet – mal for oversendelse av saker for vurdering av overtredelsesgebyr, med vedlegg.

Vedlegg – Samlet oversikt over utkast til revidert myndighetsfordeling

Børgefjell nasjonalpark

Paragraf	Bestemmelse (kort beskrivelse)	Myndighet til vedtak
§ 3 pkt. 1.3 a	Oppføring av bygninger/anlegg	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 1.3 b	Ombygging og mindre tilbygg	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 1.3 c	Gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 1.3 d	Undersøkelser for mineralforekomster Henrikvatn og Rurukvatn	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 2.3 a	Beiting med geit - geitsetra i Simskardet	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 2.3 b	Hogst av ved til hytter/gammer	Nasjonalparkforvalter
§ 3 pkt. 3.3	Utsetting av fisk	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 4.2	Restaurering av kulturminner	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 5.2	Organisert ferdsel	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 6.3 a	Snøscooter - transport av hugd ved til hytter	Nasjonalparkforvalter
§ 3 pkt. 6.3 b	Snøscootertransport av varer til hytter	Nasjonalparkforvalter
§ 3 pkt. 6.3 c	Snøscootertransport av materialer til hytter	Nasjonalparkforvalter
§ 3 pkt. 6.3 d	Transport for funksjonshemmede i forbindelse med aktiviteten til Nye Børgefjellskolen	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 6.3 e	Snøscooter ved skoleaktivitet - turaktivitetene til Nye Børgefjellskolen	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 6.3 f	Luftfartøy i reindrif	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 6.3 g	Barmarkskjøretøy i reindrif	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 6.3 h	Motorisert uttransport av felt elg.	Nasjonalparkforvalter
§ 3 pkt. 6.3 i	Militær lavtflyging	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 7.2	Snøsmelting langs reingjerdet mot Sverige.	Nasjonalparkstyret

Austre Tiplingan / Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Paragraf	Bestemmelse (kort beskrivelse)	Myndighet etter vedtak
§ 3 pkt. 1.3 a	Oppføring av bygninger/anlegg	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 1.3 b	Ombygging og mindre utvidelse - eksisterende bygninger	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 1.3 c	Gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann/naturskade	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 1.3 d	Bygging av bruer/klopper	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 1.3 e	Riving av bygninger som preger landskapets art og karakter.	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 2.2	Restaurering/skjøtsel kulturminner	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 5.2	Organisert ferdsel	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 6.3 a	Snøscooter/luftfartøy transport hytter	Nasjonalparkforvalter
§ 3 pkt. 6.3 b	Barmarkskjøretøy reindrift	Nasjonalparkstyret
§ 3 pkt. 6.3 c	Militær lavtflyging	Nasjonalparkstyret

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2014/3176-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 28.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre		28.05.2014

Delegering av forvaltningsmyndighet for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde til arbeidsutvalg og nasjonalparkforvalter.

Forvalters tilrådning

1. Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar å oppheve gitte delegasjoner gitt i sak 10/13 og NP-24/13.

2. Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende delegasjonsreglement for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde:

Delegert arbeidsutvalg:

Forskrift om Børgefjell/Byrkije nasjonalpark:

§ 3, punkt 2.3 a og b

§ 3, punkt 7.2

Naturmangfoldlovens § 48:

- Årlige dispensasjonene som gis til Norsk institutt for naturforskning i forbindelse med det nasjonale TOV-programmet (Terrestrisk naturovervåking) og overvåking/kartlegging av fjellrev.

Delegert nasjonalparkforvalter:

Forskrift om Børgefjell/Byrkije nasjonalpark:

§ 3, punkt 5.2

§ 3, punkt 6.3 a, b, c, d, e, f, g, h og i

Forskrift om Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde:

§ 3, punkt 5.2

§ 3, punkt 6.3 a, b og c

Annet:

1. Eventuelle klagesaker på vedtak i slike saker skal behandles av nasjonalparkstyret.

2. Nasjonalparkstyret kan gi nærmere rammer og retningslinjer for tillatelsene.
3. Vedtak skal føres som referatsaker i møteinnkallinger til nasjonalparkstyret.

Begrunnelse

For å få et enhetlig og tydelig delegasjonsreglement foreslås det å trekke tilbake alle gitte dispensasjoner og foreta en ny delegering. Fylkesmennene har i tidligere delegasjonsvedtak fått myndighet, noe som betyr at nasjonalparkforvalter formelt sett ikke har myndighet til å fatte administrative vedtak. Dette justeres i nytt reglement slik at det er forvalter som gis myndighet til erstatning for myndighet gitt til Fylkesmennene.

Saksopplysninger

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.
- Delegert myndighet gitt nasjonalparkstyret i brev av 30.01.2013 fra Det Kongelige Miljøverndepartement.

Saksopplysninger

I konstituerende møte i nasjonalparkstyret den 08.05.2013 sak 10/13 ble følgende vedtak fattet:

Følgende punkter i verneforskriftene delegeres arbeidsutvalget:

- Børgefjell/Byrkije nasjonalpark:
 - § 3, punkt 2.3 a og b
 - § 3, punkt 7.2

Følgende punkter i verneforskriftene delegeres Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag:

- Børgefjell/Byrkije nasjonalpark:
 - § 3, punkt 5.2
 - § 3, punkt 6.3 a, b, c, d, e, f, g, h og i

Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde:

- § 3, punkt 5.2
- § 3, punkt 6.3 a, b og c

Annet:

1. Arbeidsutvalget skal gis anledning til å kommentere sakene før administrativt vedtak fattes.
2. Eventuelle klagesaker på vedtak i slike saker skal behandles av nasjonalparkstyret.
3. Nasjonalparkstyret kan gi nærmere rammer og retningslinjer for tillatelsene.
4. Vedtak skal føres som referatsaker i møteinnkallinger til nasjonalparkstyret.

I styremøte den 18.09.13 sak NP-24/13 ble følgende vedtak fattet

Med hjemmel i vedtektenes punkt 5 (opprettelse av arbeidsutvalg) delegerer nasjonalparkstyret følgende saker som vedtas med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 (dispensasjon fra vernevedtak) til arbeidsutvalget:

- Årlige dispensasjonene som gis til Norsk institutt for naturforskning i forbindelse med det nasjonale TOV-programmet (Terrestrisk naturovervåking) og overvåking/kartlegging av fjellrev.

Som det framgår av nasjonalparkstyrets vedtak er delegasjoner gitt til arbeidsutvalget og Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag. Ut fra dette har ikke nasjonalparkforvalter juridisk sett delegert myndighet til å fatte administrative vedtak.

Årsaken til at delegasjonene er gitt til Fylkesmennene har sammenheng med at nasjonalparkforvalter ikke var tilsatt da delegasjonen ble gitt.

For å rydde opp dette foreslår derfor forvalter at styret opphever alle gitte delegasjoner og vedtar nytt samlet delegasjonsreglement hvor myndighet blir gitt til nasjonalparkforvalter til erstatning for den delegasjonen gitt til Fylkesmennene. Ved en slik løsning vil et også få et samlet delegasjonsreglement å forholde seg til i stedet for flere enkeltvedtak.

Det foreslås også at punkt 1 under «Annet» tas ut av reglementet da det vil være lite hensiktsmessig ift. saksbehandlingstid på standardsaker å innhente uttalelse fra Arbeidsutvalget. Dette gjelder i hovedsak søknader om motorferdsel som ofte krever rask saksbehandling ift. kjøretidspunkt. Det må heller utarbeides egne retningslinjer for håndtering og saksbehandling av søknader om dispensasjoner for motorferdsel i områdene jfr. egen sak.

Vedlegg:

Statsforvalteren i Trøndelagen
Nasjonalpark- og verneområdestyrer
Kommuner med forvaltningsmyndighet for verneområder

Trondheim, 28.10.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/15362

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Skadefelling og lisensfelling i verneområder

Miljødirektoratet har mottatt flere spørsmål om krav om tillatelse til skadefelling og lisensfelling innenfor verneområder. Bakgrunnen for spørsmålene er at verneforskriftene har ulike unntaksbestemmelser knyttet til felling av vilt.

Verneforskriftene gjelder side om side med annet regelverk. Det innebærer at aktiviteter og tiltak i verneområder må være tillatt både etter verneforskriften og annet regelverk aktiviteten eller tiltaket reguleres etter, som for eksempel viltloven eller motorferdselloven.

Hvert enkelt verneområde har en egen verneforskrift. Verneforskriftene er vedtatt på ulikt tidspunkt og da etter ulike maler. Dette innebærer at reglene vil variere mellom områdene. Dette er ikke alltid tilsiktet, noen problemstillinger ble ikke vurdert eller var ikke aktuelle på vernetidspunktet.

De konkrete reglene om skadefelling og lisensfelling følger av viltloven som regulerer jakt, fangst og felling av vilt.

I de fleste verneområder gir verneforskriften direkte unntak for jakt. Dette innebærer at jakt kan skje i verneområdet i tråd med viltlovens regler.

I nyere verneforskrifter er det også gjort unntak for felling. Dette varierer imidlertid mellom områdene, i noen områder er det kun gjort unntak for skadefelling og ikke lisensfelling.

Gjeldende forskriftsmaler har et generelt unntak for felling, og for noen verneområder som ikke har slikt unntak i eksisterende verneforskrift kan det være behov for å endre verneforskriften på dette punktet. Slike innholdsmessige endringer kan ikke gjøres av Miljødirektoratet etter delegert myndighet. Miljødirektoratets myndighet til å gjøre endringer i vedtatte verneforskrifter følger av naturmangfoldloven § 34 sjette ledd. Siden endring av verneforskrifter krever høring og vedtak ved kongelig resolusjon, er det etter Miljødirektoratets vurdering hensiktsmessig å gjøre slike endringer sammen med andre endringer eller revisjonsbehov i de aktuelle forskriftene.

I områder hvor det i verneforskriften ikke er gjort unntak for skadefelling og/eller lisensfelling, krever denne aktiviteten tillatelse og må behandles på samme måte som alle andre tiltak som må søknadsbehandles i verneområdet.

Det er den enkelte jeger som må ha tillatelse. Det er imidlertid ikke noe i veien for at en person søker på vegne av flere, f.eks. et jaktlag. Forvaltningsmyndigheten kan utforme standardiserte tillatelser som går ut til de som søker. En slik tillatelse kan også gjelde hele verneområdet dersom det er grunnlag for dette, eller gis som en samletillatelse til flere så lenge det fremgår av tillatelsen hvem som er omfattet.

En tillatelse må fylle kravene til enkeltvedtak og også omfatte de vurderinger verneforskriften og naturmangfoldloven krever. I tilfeller hvor verneforskriften ikke har særskilt bestemmelse som åpner for å søke om tillatelse, må søknaden vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Det vil være mulig å gi en flerårig dispensasjon i områder hvor det vurderes som aktuelt at behov for felling ofte oppstår. Alternativet er at det omsøkes når behovet oppstår. Dersom det er behov i en akutt situasjon, for eksempel ved skadefelling, kan forvaltningsmyndigheten gi en muntlig dispensasjon som skriftliggjøres i ettertid.

Det er viktig at eventuelle tillatelser som gis er kontrollerbare. Også eventuelle flerårige dispensasjoner må være avgrenset i tid, slik at dispensasjonen ikke innebærer en forskriftsendring.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Adresseliste

Trondheim, 15.04.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2026/4207

Saksbehandler:
Helene Mokkelbost

Mal for oversendelse av saker for vurdering av overtredelsesgebyr

Vi viser til brev av 21.06.2022 *Overtredelsesgebyr – informasjon etter naturmangfoldloven*, som også følger vedlagt.

Informasjonen og prosedyrene for oversendelse av saker til oss som beskrevet i brevet gjelder fortsatt: Når dere har saker som kan være egnet for sanksjonering med overtredelsesgebyr skal dere først ta kontakt med oss for en foreløpig vurdering (kontaktinformasjon følger under, her er det noen endringer ift. brevet av 21.06.2022). Dersom vi er enige i at saken kan være egnet for overtredelsesgebyr, oversendes saken formelt til oss.

På bakgrunn av vår erfaring med slike oversendelser, ser vi at det er behov for en felles mal for oversendelse av saker. Vi har derfor laget en mal med veiledning som følger vedlagt. Malen skal følges i alle saker som oversendes oss. Merk særlig at all informasjon som opplyser saken må vedlegges oversendelsesbrevet, og at oversendelsen kun skal skje via forvaltningsmyndighetens arkivsystem – ikke på e-post.

Følgende personer kan kontaktes for en foreløpig vurdering av saker:

Verneområder

Helene Mokkelbost (helene.mokkelbost@miljodir.no) og Hege Langeland (Hege.Langeland@miljodir.no)

Fremmede organismer, utenlandske treslag og utvalgte naturtyper

Pål Foss Digre (Pal.Foss.Digre@miljodir.no)

Fysiske tiltak i vassdrag

Johanne Fjesme Nakrem (johanne.fjesme.nakrem@miljodir.no) og Anniken Gjertsen Skonhoft (anniken.gjertsen.skonhoft@miljodir.no)

Fisk

Anniken Gjertsen Skonhoft (anniken.gjertsen.skonhoft@miljodir.no)

Vilt

Lise Rognes (lise.rognes@miljodir.no)

Vi minner for øvrig om Miljødirektoratets veileder *Oppfølging av ulovlige forhold i verneområder* som dere finner her: [M2692 \(6\).pdf](#)

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Trond Flydal
fagdirektør

Mal oversendelse av saker for vurdering av overtredelsesgebyr

Veiledning til malen:

Når forvaltningsmyndigheten sender en sak til Miljødirektoratet må faktum i saken være klargjort, slik at Miljødirektoratet på bakgrunn av informasjonen som oversendes kan vurdere om vi kan illegge overtredelsesgebyr.

Det betyr at det på forhånd må være funnet ut konkret hva som har skjedd, hvem som har begått overtredelsen og eventuelt andre involverte personer/virksomheter og deres rolle, hvilke bevis som finnes for overtredelsen, konsekvenser av lovbruddet, at lovbruddet er begått før foreldelsesfristen er inntrådt (2 år fra tiltaket er gjennomført) og kontaktinformasjon til den /de involverte/den som bør illegges overtredelsesgebyr.

Malen skal følges ved oversendelse av saker for vurdering av overtredelsesgebyr. Oversendelsesbrevet skal ha de overskrifter som fremgår av malen under, kulepunktene er forklaringer på hvilken informasjon som skal inn under de enkelte overskrifter. Oversendelsesbrevet kan vise til andre dokumenter som oversendes, men må inneholde informasjon om det som står under. All informasjon som opplyser saken, skal følge oversendelsen til Miljødirektoratet.

Skriv objektivt og ta kun med vurderinger som kan begrunnes/bevises. Ikke ta med ikke-verifiserte opplysninger og det må gis uttrykk for tvil dersom det er tvil om enkelte av forholdene i saken.

Om mulig, bør overtredelsen dokumenteres med bilder og på kart. I tilfeller der forholdet ikke er dokumentert av SNO, kan det også være hensiktsmessig at forholdet dokumenteres av forvaltningsmyndigheten, f.eks. med bilder fra befaringer. Dokumentasjon i form av bilder eller flyfoto fra før-tilstanden, kan også i noen saker være viktig. Det må være en sannsynlig årsakssammenheng mellom overtredelsen og skaden, dersom vi skal kunne legge vekt på eventuelle skader som har oppstått.

Saken sendes til Miljødirektoratet via forvaltningsmyndighetens arkivsystem (elements) via e-formidling, (husk at Miljødirektoratets organisasjonsnummer da må være registrert i mottakinformasjonen. Vårt org.nr er 999 601 391) Saken skal ikke sendes på e-post.

Dokumentene unntas offentlighet etter offentleglova § 24 andre ledd.

Malen:

Oversendelse av sak om [xx] for vurdering av overtredelsesgebyr

[I klammen tas inn hva saken gjelder og i hvilket område, f.eks. hogst i XX naturreservat]

Bakgrunn

Her skal det gis en mer kortfattet innledende beskrivelse:

- Hva har skjedd og når?
Her skal det gis en kort beskrivelse, mer utførlig beskrivelse kommer under.
- Gjelder overtredelsen brudd på bestemmelser i lov eller forskrift eller brudd på vilkår i en gitt tillatelse. Hvilke lov- og/eller forskriftsbestemmelser er brutt og hvordan?
- Hvordan og når ble dere kjent med saken?
- Hvem er mistenkt?

Beskrivelse av lovbruddet

Her skal det gis en mer utførlig beskrivelse:

- Hva har skjedd?
Hvordan ble hendelsen oppdaget? Det må komme tydelig frem hvorfor det som er avdekket er en overtredelse av den aktuelle bestemmelsen eller er brudd på vilkår i en gitt tillatelse. Dersom bruddet forutsetter at en skjønnsmessig bestemmelse er overtrådt, må dere begrunne hvorfor dere mener det foreligger en overtredelse. Hvis saken gjelder brudd på vilkår i en tillatelse, må dere vise til vedtaket og hvilke(t) vilkår som er brutt. Dersom det er flere ulovlige tiltak, del disse gjerne inn i beskrivende overskrifter etter tiltakenes art (eksempelvis *graving av grøft, hogst, motorferdsel*). Beskriv historikken til overtredelsen, dersom det er en lengre historikk og dere kjenner denne. Beskriv da gjerne i kronologisk rekkefølge kort hva som har skjedd i saken. Det kan ofte være hensiktsmessig å vise til bevisene (eksempelvis fotobevis) i saken under dette punktet.
Få med alle lovbruddene som er kjent. Dersom lovbruddet gjelder graving med gravemaskin, kan dette også være et brudd på forbudet mot motorferdsel. Omtal også om det foreligger brudd på annet regelverk, f.eks. motorferdselloven og plan- og bygningsloven, og om det foreligger nødvendige tillatelser etter disse regelverkene.
- Når er lovbruddet begått?
Konkretiser tidspunktet mest mulig. Om det ikke er mulig å si et konkret tidspunkt/tidsrom, finn flest mulig holdepunkter for når tiltaket tidligst/senest kan ha skjedd (flyfoto kan være et nyttig hjelpemiddel her)
- Hvor har lovbruddet skjedd?
Stedfest tiltaket i verneområdet, gjerne med kartillustrasjoner. Dersom det ulovlige har skjedd ikke bare på et punkt, men over et større areal; tegn gjerne inn dette arealet slik at man ser hvor stor del av verneområdet som er berørt og hvor i verneområdet dette arealet befinner seg. Angi størrelsen på arealet eller tiltaket.
- Hvem har begått lovbruddet?
Navn og adresse/organisasjonsnummer på den/de/firma som har begått handlingen. Hvis

flere er involvert, f.eks. hendelsen har skjedd i et oppdragsforhold, gi informasjon om de involverte og deres rolle. Det må fremgå om det har vært kontakt med mistenkte om saken. Dersom det har vært samtaler med mistenkte må dette fremgå, og hva som evt. ble sagt. Hvorfor vi ønsker adresse/organisasjonsnummer: Vi ber om navn og adresse for å kunne sende ut varsel og evt. vedtak om gebyr enklest og sikrest mulig. Dette gjøres fortrinnsvis gjennom Digipost. Navn i kombinasjon med adresse/organisasjonsnummer sikrer at vi sender til riktig person/foretak. Dersom vedkommende ikke har Digipost benyttes vanlig postforsendelse. Navn i kombinasjon med f.eks. mobilnummer gjør det erfaringsmessig vanskeligere å finne rette vedkommende. Det er ikke ønskelig å sende dokumentene via e-post.

- Kort om bevisene i saken.
Vurder om bevisene skal være et eget punkt eller innarbeides under beskrivelsen av forholdet.

Konsekvenser og alvorlighetsgrad

Det er relevant for Miljødirektoratet å legge vekt på konsekvensene og alvorlighetsgraden av overtredelsen i vurdering av hva som er riktig reaksjon og ved utmålingen av et eventuelt gebyr. Dette må derfor vurderes og omtales:

- Hva er konsekvensene av overtredelsen?
 - foreligger konsekvenser for verneverdiene, eksempelvis skader i terrenget eller andre verneverdier eller naturmangfold? Er særlig sårbare arter berørt? Er skaden uopprettelig?
 - hva er omfanget av slike handlinger: er det et problem i verneområdet at folk har lav respekt for vernereglene og tar seg til rette? Kan tiltaket kombinert med lav oppdagelsesrisiko medføre at også andre gjør det samme? Tilsier hensynet til allmennprevensjon sanksjonering?
- Hvordan vurderes alvorlighetsgraden?
Beskriv kort hvordan dere vurderer alvorlighetsgraden av overtredelsen. Forholdet kan være alvorlig selv om det ikke har ført til konkret skade på verneverdiene, f.eks. som følge av skyldgrad. Ville det ble gitt tillatelse dersom det ble søkt i forkant og ville det vært aktuelt med vilkår?

Orientering om forvaltningstiltak

- Informasjon om saken er fulgt opp med forvaltningstiltak, f.eks. om det er gitt pålegg om retting eller om det er gitt eller aktuelt med etterfølgende tillatelse.

Vedlegg

- Rapport fra tilsyn om dette foreligger
- Eventuelle vedtak som direkte gjelder saken
- Brev angående saken som er relevant for forholdet
- Andre dokumentbevis, bilder, kartfestinger ol.

All informasjon som opplyser saken må vedlegges oversendelsesbrevet, eksempelvis vedtak og annen korrespondanse i saken. Alle dokumenter må være datert, herunder også bilder dersom det oversendes bildefiler. Overtrederen skal ikke ha kopi av oversendelsen eller varsles på dette stadiet.

[MOTTAKERNAVN]

[ADRESSE]

[POSTNR] [POSTSTED]

[Kontakt]

Trondheim, 21.06.2022

Deres ref.:
[REF]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/6362

Saksbehandler:
Hege Langeland

Informasjon om overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven

Miljødirektoratet vil i dette brevet gi informasjon om hvordan overtredelsesgebyr vil bli benyttet som reaksjon for på brudd på naturmangfoldloven.

Om overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven

Overtredelsesgebyr er en forvaltningssanksjon som kan ilegges privatpersoner og foretak som en reaksjon på brudd på bestemmelser angitt i [naturmangfoldloven § 74](#). Denne sanksjonen kan brukes for å reagere på brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser, forskrifter etter loven og bestemmelser i enkeltvedtak etter loven.

Overtredelsesgebyr regnes som straff og er en alternativ reaksjon til politianmeldelse for oppfølging i straffesporet. Ved overtredelser av regelverket må forvaltningen ta stilling til om saken skal politianmeldes eller om det i stedet bør ilegges et overtredelsesgebyr.

Overtredelsesgebyr regnes generelt sett som en mildere reaksjon enn politianmeldelse (oppfølging i straffesporet).

Politiet og påtalemyndigheten skal prioritere å følge opp lovbrudd som er av alvorlig karakter, eller som ikke anses å kunne sanksjoneres tilstrekkelig av forvaltningen. Ved lovbrudd som forvaltningen har forutsetninger for å avdekke og sanksjonere på en tilstrekkelig måte, skal forvaltningssporet benyttes, f.eks. med illeggelse av overtredelsesgebyr. De alvorlige bruddene på naturmangfoldloven skal derfor fortsatt politianmeldes.

Overtredelsesgebyr er aktuelt for de overtredelsene som vurderes som mindre alvorlige, men hvor det er viktig for etterlevelsen av regelverket at det kommer en reaksjon. Det er i tillegg en forutsetning for å gi overtredelsesgebyr at saken er tilstrekkelig opplyst slik at det ikke er uklårheter mht. hva som har skjedd eller av hvem.

Bevis og taushetsretten i forvaltningsloven § 48

Når forvaltningsorganet blir kjent med at det foreligger en overtredelse som det er aktuelt å følge opp med overtredelsesgebyr eller politianmeldelse, må vedkommende overtreders gjøres oppmerksom på at vedkommende ikke har plikt til å uttale seg, se [forvaltningsloven § 48](#). En kort

generell orientering om taushetsretten bør gis til gjerningspersonen så snart et tilsyn eller undersøkelser gir mistanke om at det kan være begått brudd på regelverket. Vedkommende kan likevel velge å forklare seg frivillig etter at slik generell orientering er gitt, og forklaringen kan i slike tilfeller brukes som bevis.

Denne regelen springer ut av vernet mot selvinkriminering som gir beskyttelse mot å tvinges til å bidra til egen straffeforfølgning gjennom en forklaring eller annen bevisføring som medfører erkjennelse av skyld, og er en del av kravet om rettferdig rettergang i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon artikkel 6 nr. 1.

Miljødirektoratet har myndighet

Det er bare Miljødirektoratet som har myndighet til å gi overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. På et senere tidspunkt kan det bli aktuelt å delegerer myndigheten videre.

Dersom nasjonalpark- og verneområdestyrer eller statsforvalter blir kjent med overtredelser av naturmangfoldloven som bør følges opp med en annen reaksjon enn politianmeldelse, bør Miljødirektoratet kontaktes for å avklare om det kan være aktuelt å ilegge overtrederen et overtredelsesgebyr (se kontaktpersoner avslutningsvis i brevet). Miljødirektoratet vil i slike tilfeller gjør en foreløpig forhåndsvurdering av om overtredelsesgebyr kan være en egnet reaksjon i den aktuelle saken. Dersom saken vurderes egnet, kan den oversendes formelt til Miljødirektoratet for videre behandling. Vurderes saken som mer alvorlig skal den i stedet politianmeldes, jf. over.

Når saken skal oversendes til Miljødirektoratet, er det viktig at all informasjon som opplyser forholdet er med. I oversendelsesbrevet må det redegjøres for hva som har skjedd, når, hvor og av hvem. Navn og kontaktinformasjon på den/de som har begått handlingen(e) må med. Dokumentbevis, bilder, kartfestinger osv. vedlegges der disse finnes. Dokumentene bør som hovedregel unntas offentlighet etter offentleglova § 24 annet ledd.

Miljødirektoratet vil sørge for den videre behandlingen av saken når den er oversendt hit. Overtrederen vil bl.a. få forhåndsvarsel før det eventuelt gis et vedtak om å ilegge overtredelsesgebyr. Miljødirektoratet vil også sørge for samordning med andre myndigheter i samsvar med forvaltningsloven § 47 i saker hvor dette er et krav.

Ileggelse av overtredelsesgebyr bør skje raskt, slik at overtrederen får en rask reaksjon. Dette vil virke mer preventivt enn om overtredelsesgebyret kommer lenge etter at lovbruddet er gjennomført. Nasjonalpark- og verneområdestyrer kan delegerer til sine forvaltere adgangen til å sende over saker til Miljødirektoratet med sikte på overtredelsesgebyr. Vi anbefaler at dette gjøres for å sikre en mest mulig effektiv saksgang.

Overtredelsesgebyr kan bare ilegges for overtredelser som er foretatt etter 1. januar 2021, og det er en foreldelsesfrist på 2 år.

Hvilke overtredelser er egnet for overtredelsesgebyr?

Generelle momenter

Som nevnt, er det de mindre alvorlige straffbare overtredelsene som vil være egnet for overtredelsesgebyr. I tillegg kan gebyr benyttes på overtredelser som i dag ikke er gjort straffbare, som f.eks. brudd på naturmangfoldloven § 6.

I saker hvor man kan velge mellom anmeldelse eller overtredelsesgebyr vil følgende momenter tale *for* overtredelsesgebyr:

- Overtredelsen regnes som et mindre alvorlig lovbrudd sammenlignet med andre overtredelser på feltet (eller regnes som en formalovertredelse).
- Overtredelsen gjelder et enkelt, konstaterbart faktum. Saken må være tilstrekkelig opplyst. Er det tvil rundt hva som har skjedd eller hvem som har begått handlingen må saken anmeldes slik at faktum blir klarlagt gjennom etterforskning.
- Subjektiv skyld er enkelt å konstatere (som punktet over).
- Overtredelsen gir små konsekvenser av den enkelte handling.
- Overtredelsen gjelder et enkeltstående brudd fra gjerningspersonen. Flere overtredelser fra samme gjerningsperson vil kunne tilsi anmeldelse.

Miljødirektoratet har gjort en forhåndsvurdering av hvilke typetilfeller som generelt sett bør politianmeldes og hvilke som kan være aktuelle for overtredelsesgebyr. Overtredelsene må samtidig vurderes konkret i den enkelte sak i lys av momentene over.

I det følgende gir vi noen eksempler på saker som *kan* være egnet for gebyr. Eksemplene er ikke uttømmende og bare veiledende:

Overtredelser i verneområder

Overtredelser som gjelder ulovlig motorferdsel, ulovlige byggetiltak uten søknad, hogst, samt graving og deponering som har et visst omfang bør som hovedregel anmeldes. Flere overtredelser fra samme overtreder bør også som oftest anmeldes.

Forutsatt at overtredelsen ikke har medført særlige konsekvenser for naturverdier vurderer vi at følgende eksempler kan være egnet for bruk av overtredelsesgebyr:

- mindre brudd på vilkår i tillatelse
- små byggetiltak på eksisterende bygninger
- el-sykling på vei hvor sykling er tillatt
- forsøpling (lite omfang)
- ulovlig bål, brenning av avfall (lite omfang)
- brudd på ferdselsforbud (kort varighet og ingen forstyrrelse av dyrelivet)
- bruk av drone (ikke ved forstyrrelse eller unødig jaging)
- hensetting av gjenstander (lite omfang)
- graving (lite omfang)
- deponering (lite omfang)
- telting uten tillatelse (kort tidsrom ingen skjerpene omstendigheter)

Det kan også være aktuelt å bruke overtredelsesgebyr i andre tilfeller enn eksemplene som vi har vist til over.

Subjektiv skyld er videre en del av vurderingen av hvilken reaksjon som bør benyttes, f.eks. vil en handling som er begått med forsett eller grov uaktsomhet (vedkommende er sterkt å bebreide for sin handlemåte), kan tale for at en sak bør anmeldes.

Overtredelser utvalgte naturtyper

Overtredelsesgebyr kan ofte være aktuelt ved brudd på aktsomhetsplikta i naturmangfoldloven § 6, der overtredelsen har rammet en utvalgt naturtype. Ettersom overtredelse av aktsomhetsplikten ikke er straffbar, vil overtredelsesgebyr også være aktuelt ved grove overtredelser.

Overtredelser artsforvaltning

Overtredelsesgebyr for brudd på naturmangfoldlovens regler om artsforvaltning kan, avhengig av artens bevaringsstatus og omstendighetene rundt det straffbare forholdet, være egnet for individuelt utmålt overtredelsesgebyr dersom overtredelsen ikke anmeldes.

Overtredelser fremmede organismer

Overtredelsesgebyr kan være aktuelt ved mindre alvorlige overtredelser av regelverk etter naturmangfoldlovens kapittel IV om fremmede organismer. Eksempler på saker der det kan være aktuelt å vurdere overtredelsesgebyr kan være brudd på vilkår i tillatelse etter forskrift om utenlandske treslag til skogbruksformål, overtredelse av pliktene i forskrift om fremmede organismer V eller ulovlig utsetting av landlevende planter foretatt av privatpersoner.

Krav om stans, retting og tvangsmulkt

Krav om stans, retting og tvangsmulkt etter naturmangfoldloven kapittel IX kan og bør brukes i tillegg til overtredelsesgebyr. Varsel og vedtak om dette kan skje parallelt med at det ilegges overtredelsesgebyr, og er i utgangspunktet to ulike prosesser.

Statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrene har selv myndighet til å fatte vedtak om f.eks. retting etter naturmangfoldloven § 69. Miljødirektoratets veileder [M-617 Oppfølging av ulovlige forhold i verneområder](#) gir informasjon om hvordan dette bør gjøres i verneområder. Denne veilederen vil senere bli oppdatert med mer veiledning om bruk av overtredelsesgebyr i verneområder.

Kontaktpersoner

Vi ber om at følgende personer kontaktes for henvendelser om overtredelsesgebyr:

- *Verneområder:* Helene Mokkelbost (helene.mokkelbost@miljodir.no), Hege Langeland (hege.langeland@miljodir.no), John Ole Grøtte (john.ole.grotte@miljodir.no) og Pål Foss Digre (pal.foss.digre@miljodir.no).
- *Fremmede organismer, utenlandske treslag og utvalgte naturtyper:* Pål Foss Digre (pal.foss.digre@miljodir.no)
- *Artsforvaltning:* Nils Kristian Grønvik (nils.kristian.gronvik@miljodir.no)

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Trond Flydal
seksjonsleder

Hege Langeland
seniorrådgiver